

Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SODIŠČA (tretji senat)

z dne 15. marca 2017*

„Predhodno odločanje — Člen 96 PDEU — Uporabljenost — Nacionalna zakonodaja, ki ponudnikom prevoza s taksijem prepoveduje dajanje na voljo posameznih sedežev — Nacionalna zakonodaja, ki ponudnikom prevoza s taksijem prepoveduje, da vnaprej določijo svoj cilj — Nacionalna zakonodaja, ki ponudnikom prevoza s taksijem prepoveduje nagovarjanje“

V zadevi C-253/16:

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 267 PDEU, ki ga je vložilo cour d'appel de Bruxelles (Belgija) z odločbo z dne 21. aprila 2016, ki je na Sodišče prispela 3. maja 2016, v postopku

FlibTravel International SA,

Léonard Travel International SA

proti

AAL Renting SA,

Haroune Tax SPRL,

Saratax SCS,

Ryad SCRI,

Taxis Bachir & Cie SCS,

Abdelhamidu El Barjrajiju,

Abdelouahabu Ben Bachirju,

Sotax SCRI,

Mostaphi El Hammouchiju,

Boughaz SPRL,

Sahbaz SPRL,

Jamalu El Jelaliju,

* Jezik postopka: francoščina.

Mohamedu Chakirju Ben Kadourju,

Taxis Chalkis SCRL,

Mohammedu Gherisu,

Les délices de Fes SPRL,

Abderrahmanu Belyazidu,

E.A.R. SCS,

Sotrans SPRL,

B.M.A. SCS,

Taxis Amri in Cie SCS,

Aramak SCS,

Rachidu El Amraniju,

Mouradu Bakkourju,

Mohamedu Agharbiouju,

Omarju Amriju,

Jmiliju Zouhairju,

Mustaphi Ben Abderrahmanu,

Mohamedu Zahyaniju,

Miltotax SPRL,

Lextra SA,

Ismaelu El Amraniju,

Faridu Benazzouzu,

Imadu Zoufriju,

Abdelu-Ilahu Bokhamyju,

Ismailu Al Bouhaliju,

Bahri Messaoud & Cie SCS,

Mostafi Bouzidu,

BKN Star SPRL,

M.V.S. SPRL,
A.B.M.B. SCS,
Imatrans SPRL,
Redi Bouyaknoudenu,
Ayoubu Tahriju,
Moulayu Adilu El Khatirju,
Redouanu El Abboudiju,
Mohamedu El Abboudiju,
Bilalu El Abboudiju,
Sofianu El Abboudiju,
Karimu Bensbihi,
Hadelu Bensbihi,
Mimounu Mallouku,
Abdellahu El Ghaffouliju,
Saidu El Aazzouiju,

SODIŠČE (tretji senat),

v sestavi L. Bay Larsen, predsednik senata, M. Vilaras, J. Malenovský, M. Safjan in D. Šváby (poročevalec), sodniki,

generalni pravobranilec: N. Wahl,

sodni tajnik: A. Calot Escobar,

na podlagi pisnega postopka,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

- za FlibTravel International SA in Léonard Travel International SA P. Frühling, odvetnik,
- za AAL Renting SA in Haroune Tax SPRL V. Defraiteur, odvetnik,
- za Saratax SCS, Ryad SCRI, Taxis Bachir & Cie SCS, Abdelhamida El Barjrajija, Abdelouahaba Ben Bachirja, Sotax SCRI, Mostapho El Hammouchija, Boughaz SPRL, Sahbaz SPRL, Jamala El Jelalija, Mohameda Chakirja Ben Kadourja, Taxis Chalkis SCRL, Mohammeda Gherisa, Les délices de Fes SPRL, Abderrahmana Belyazida, E.A.R. SCS, Sotrans SPRL, B.M.A. SCS, Taxis Amri in Cie SCS, Aramak SCS, Rachida El Amranija, Mourada Bakkourja, Mohameda Agharbiouja, Omarja Amrija, Jmilija Zouhairja, Mustapho Ben Abderrahmana, Mohameda Zahyanija, Miltotax SPRL, Lextra SA, Ismaila El Amranija, Farida Benazzouza, Imada Zoufrija, Abdela-Ilaha Bokhamyja, Ismaela Al

Bouhalija, Bahri Messaoud & Cie SCS, Mostafo Bouzida, BKN Star SPRL, M.V.S. SPRL, A.B.M.B. SCS, Imatrans SPRL, Redo Bouyaknoudena, Ayouba Tahrija, Moulaya Adila El Khatirja, Redouana El Abboudija, Mohameda El Abboudija, Bilala El Abboudija, Sofiana El Abboudija, Karima Bensbiha, Hadelia Bensbiha, Mimouna Mallouka, Abdellaha El Ghaffoulia in Saida El Aazzouija D. Ribant in I. Ferrant, odvetnika,

— za Evropsko komisijo W. Mölls in J. Hottiaux, agenta,

po predstavitvi sklepnih predlogov generalnega pravobranilca na obravnavi 21. decembra 2016

izreka naslednjo

Sodbo

- 1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago člena 96(1) PDEU.
- 2 Ta predlog je bil vložen v okviru opustitvene tožbe, ki sta jo vložili družbi FlibTravel International SA (v nadaljevanju: FlibTravel) in Léonard Travel International SA (v nadaljevanju: Léonard Travel), ki opravljata linijski avtobusni prevoz oseb, proti fizičnim in pravnim osebam, ki opravljajo dejavnost voznikov taksijev oziroma ponujajo storitve prevoza s taksijem, zaradi dejanj nelojalne konkurence, ki naj bi jih te osebe storile navedenima družbama.

Belgijski pravni okvir

- 3 Uredba regije Bruselj – glavno mesto z dne 27. aprila 1995 o storitvah prevoza s taksijem in storitvah najema vozil skupaj z voznikom (*Moniteur belge* z dne 1. junija 1995, str. 15510), kakor je bila spremenjena z uredbo z dne 20. julija 2006 (*Moniteur belge* z dne 29. septembra 2006) (v nadaljevanju: uredba z dne 27. aprila 1995), v členu 2(1) in (2) določa:

„1. storitve prevoza s taksijem pomenijo storitve, ki zagotavljajo prevoz oseb za plačilo z motornimi vozili skupaj z voznikom in ki izpolnjujejo te pogoje:

- (a) vozilo, ki je avtomobil, kombinirano vozilo ali manjši avtobus, v smislu kraljevega odloka z dne 15. marca 1968 o splošni ureditvi tehničnih pogojev, ki jih morajo izpolnjevati avtomobili in njihovi priklopniki, njihovi sestavni deli ter varnostne armature, je izdelano in opremljeno za prevoz največ devetih oseb, vključno z voznikom, in je za to namenjeno;
- (b) vozilo je dano na voljo javnosti bodisi na določenem parkirnem mestu na javni cesti v smislu splošne ureditve cestnega prometa bodisi na katerem koli drugem kraju, ki ni odprt za javni promet;
- (c) kadar se vozilo uporablja kot taksi, se dajanje na voljo nanaša na celotno vozilo, ne na posamezne sedeže, kadar pa se vozilo uporablja kot skupinski taksi z dovoljenjem vlade regije Bruselj – glavno mesto, se dajanje na voljo nanaša na posamezne sedeže, ne na samo vozilo;
- (d) cilj določi stranka;

2. storitve najema vozil skupaj z voznikom pomenijo vse storitve prevoza oseb za plačilo z motornimi vozili, ki niso storitve prevoza s taksijem in ki se izvajajo z avtomobili, kombiniranimi vozili ali manjšimi avtobusi, razen z vozili, opremljenimi kot reševalna vozila“.

4 Člen 3, prvi odstavek, te uredbe določa:

„Brez dovoljenja vlade ne sme nihče opravljati storitev prevoza s taksijem z enim ali več vozili z odhodom z javne ceste ali katerega drugega kraja, ki ni odprt za javni promet in ki je na območju regije Bruselj – glavno mesto.“

5 Člen 16 navedene uredbe določa:

„Brez dovoljenja vlade ne sme na območju regije Bruselj – glavno mesto nihče opravljati storitev najema vozil skupaj z voznikom z enim ali več vozili.

Le ponudniki, ki imajo dovoljenje, ki ga je izdala vlada, lahko opravljajo storitve, katerih izhodišče za uporabnika je na območju regije Bruselj – glavno mesto.

[...]“

6 Odlok vlade regije Bruselj – glavno mesto z dne 29. marca 2007 o storitvah prevoza s taksijem in storitvah najema vozil skupaj z voznikom (*Moniteur belge* z dne 3. maja 2007, str. 23526), kakor je bil spremenjen z odlokom z dne 27. marca 2014 (*Moniteur belge* z dne 17. aprila 2014), v členu 31, točka 7, določa, da vozniki ne smejo „nagovarjati strank ali naročiti drugim, naj nagovarjajo stranke v njihovem imenu“.

Spor o glavni stvari in vprašanja za predhodno odločanje

7 Družbi FlibTravel in Léonard Travel v okviru pogodbe o podkoncesiji, sklenjene z družbo Brussels South Charleroi Airport, opravljata avtobusni linijski prevoz zlasti med železniško postajo Bruxelles-Midi v Bruslju (Belgija) in letališčem Charleroi (Belgija).

8 Družbi FlibTravel in Léonard Travel sta 21. maja 2014 proti toženim strankam iz postopka v glavni stvari pri predsedniku tribunal de commerce francophone de Bruxelles (frankofonsko gospodarsko sodišče v Bruslju, Belgija) začeli postopek za opustitev praks, za katere sta zatrjevali, da so dejanja v nasprotju s poštenimi tržnimi praksami, ker se izvajajo ob kršitvi člena 2(1)(c) in (d) uredbe z dne 27. aprila 1995.

9 V podporo opustitveni tožbi navajata, da tožene stranke iz postopka v glavni stvari ali osebe, ki delujejo v njihovem imenu, na železniški postaji Bruxelles-Midi nagovarjajo potnike, namenjene na letališče Charleroi, da bi jih zbrale v „taksije kombije“ in jih nato, ko so ti taksiji polni, odpeljale na ta cilj. Zato tem toženim strankam zlasti očitata, da združujejo potnike, ki imajo isti cilj, da zaračunavajo ceno storitve na potnika, in ne na vozilo, ter da delujejo po principu nagovarjanja.

10 Predsednik tega sodišča je s sodbo z dne 11. februarja 2015 zavrnil vse zahteve družb FlibTravel in Léonard Travel, ker je ocenil, da zatrjevana dejstva niso dokazana.

11 Tožeči stranki iz postopka v glavni stvari sta 13. julija 2015 zoper to sodbo vložili pritožbo pri cour d'appel de Bruxelles (pritožbeno sodišče v Bruslju, Belgija).

12 To sodišče meni, da na podlagi člena 2(1)(c) in (d) uredbe z dne 27. aprila 1995 ponudniki storitev prevoza s taksijem ne morejo svojim potnikom dajati na voljo posameznih sedežev namesto vozila v celoti niti ne morejo vnaprej določiti njihovega cilja. Prav tako meni, da sporne prakse pomenijo nagovarjanje v smislu člena 31, točka 7, odloka vlade regije Bruselj – glavno mesto z dne 29. marca 2007 o storitvah prevoza s taksijem in storitvah najema vozil skupaj z voznikom, kakor je bil spremenjen z odlokom vlade regije Bruselj – glavno mesto z dne 27. marca 2014. Meni, da te prakse

pomenijo kršitve teh določb in dejanja v nasprotju s poštenimi tržnimi praksami. Navedene prakse naj bi bile zato prepovedane in bi lahko bile na zahtevo zainteresirane osebe predmet odredbe za prenehanje.

- 13 Vendar predložitveno sodišče dvomi o skladnosti navedenih določb s členom 96(1) PDEU, zlasti glede na to, da uredba z dne 27. aprila 1995 ni bila priglašena Evropski komisiji.
- 14 Natančneje, sprašuje se, ali je za to, da se v sporu o glavni stvari, ki ga obravnava, uporabi člen 96(1) PDEU, glede na to, da se ta določba nanaša na „prevoze na območju Unije“, nujno, da ima zadevni prevoz čezmejno razsežnost. Navaja, da do zadevnih storitev prevoza iz spora, ki ga obravnava, zaradi mednarodne razsežnosti zadevne železniške postaje in letališča niso upravičeni izključno domači državljani. Prav tako se sprašuje o razlagi izrazov „prevoznina in pogoji“ iz navedene določbe ter o tem, ali se zaščita posameznih gospodarskih panog, ki jo ta določba dopušča, nanaša na transportno industrijo, kot je ta, ki ponuja storitve prevoza s taksijem.
- 15 V teh okoliščinah in po zaslišanju strank o skladnosti določb uredbe z dne 27. aprila 1995 s členom 96(1) PDEU je cour d'appel de Bruxelles (pritožbeno sodišče v Bruslju, Belgija) prekinilo postopek in Sodišču predložilo ta vprašanje za predhodno odločanje:

- „1. Ali je treba člen 96(1) PDEU razlagati tako, da se lahko uporablja za prevoznine in pogoje, ki jih država članica naloži ponudnikom storitev prevoza s taksijem, če:
- (a) zadevne vožnje s taksijem le izjemoma prečkajo nacionalne meje;
 - (b) velik del strank zadevnih taksijev sestavljajo državljani ali rezidenti Evropske unije, ki niso državljani ali rezidenti zadevne države članice, in
 - (c) so v konkretnih okoliščinah te zadeve sporne vožnje s taksijem za potnika zelo pogosto le ena od faz daljšega potovanja, katerega cilj ali kraj odhoda je v državi Unije, ki ni zadevna država članica?
2. Ali je treba člen 96(1) PDEU razlagati tako, da se lahko uporabi za druge pogoje opravljanja storitev, razen za tarifne pogoje in pogoje za pridobitev dovoljenja za opravljanje zadevne dejavnosti prevoza, kot sta v obravnavani zadevi prepoved za ponudnike storitev prevoza s taksijem, da ponujajo posamezne sedeže namesto celotnega vozila, in prepoved za te ponudnike, da sami določijo cilj vožnje, ki jo ponujajo strankam, ti prepovedi pa tem ponudnikom preprečujeta združevanje strank, ki imajo isti cilj?
3. Ali je treba člen 96(1) PDEU razlagati tako, da prepoveduje ukrepe – razen če jih dovoli Komisija – kot so tisti, navedeni v drugem vprašanju, ter:
- (a) ki imajo poleg drugih ciljev splošni cilj zaščititi ponudnike storitev prevoza s taksijem pred konkurenco podjetij za najem vozil skupaj z voznikom in
 - (b) katerih posebni učinek v konkretnih okoliščinah zadeve je zaščita avtobusnih prevoznikov pred konkurenco ponudnikov storitev prevoza s taksijem?
4. Ali je treba člen 96(1) PDEU razlagati tako, da prepoveduje ukrep – razen če ga dovoli Komisija – ki ponudnikom storitev prevoza s taksijem prepoveduje nagovarjanje strank, če se zaradi tega ukrepa v konkretnih okoliščinah zadeve zmanjšajo zmožnosti teh ponudnikov, da bi pridobili stranke konkurenčne storitve avtobusnih prevozov?“

Vprašanja za predhodno odločanje

- 16 Z drugim vprašanjem, ki ga je treba obravnavati najprej, predložitveno sodišče v bistvu sprašuje, ali je treba člen 96(1) PDEU razlagati tako, da se uporabi za nacionalni predpis, kakršen je ta iz postopka v glavni stvari, ki ureja pogoje za opravljanje storitev prevoza s taksijem.

- 17 Ta določba določa, da je pri prevozih na območju Unije državam članicam prepovedano predpisovanje prevoznin in pogojev, ki vključujejo elemente podpore ali zaščite v korist enega ali več posameznih podjetij ali gospodarskih panog, razen če jim tega ne dovoli Komisija.
- 18 V skladu z ustaljeno sodno prakso je treba pri razlagi določbe prava Unije upoštevati ne le njeno besedilo, ampak tudi kontekst in cilje, ki se želijo doseči z ureditvijo, katere del je (sodba z dne 16. novembra 2016, Hemming in drugi, C-316/15, EU:C:2016:879, točka 27 in navedena sodna praksa).
- 19 V zvezi s tem iz besedila člena 96(1) PDEU izhaja, da je njegov cilj urejati nacionalne predpise, ki veljajo za prevoze na območju Unije in ki se nanašajo na prevoznine in pogoje, ki vključujejo elemente podpore ali zaščite v korist enega ali več posameznih „podjetij“ ali gospodarskih panog.
- 20 Cilj te določbe je preprečiti, da bi države članice sprejele ukrepe podpore ali zaščite, ki bi posredno koristili strankam zadevnega gospodarskega subjekta, za katere ta uporabi navedene prevoznine in pogoje, ne pa ukrepov podpore ali zaščite, ki bi neposredno koristili drugim gospodarskim subjektom, ki so z zadevnim gospodarskim subjektom v konkurenčnem razmerju.
- 21 To razlago potrjuje člen 96(2) PDEU, na podlagi katerega mora Komisija za dovolitev ukrepa, ki ga člen 96(1) PDEU načeloma prepoveduje, upoštevati zlasti zahteve primerne regionalne ekonomske politike, potrebe nerazvitih območij in probleme območij, ki so zaradi političnih razmer resno prizadeta.
- 22 Zato je treba člen 96(1) PDEU razlagati tako, da se ne uporablja za predpis, kakršen je ta iz postopka v glavni stvari.
- 23 Nasprotna razlaga, ki jo zagovarjajo tožene stranke iz postopka v glavni stvari, bi poleg tega ogrozila polni učinek člena 58 PDEU, ki v skladu s členom 91 PDEU določa, da mora biti uporaba načel svobode opravljanja prevoznih storitev dosežena z uresnitvijo skupne prometne politike (glej sodbo z dne 22. decembra 2010, Yellow Cab Verkehrsbetrieb, C-338/09, EU:C:2010:814, točka 30), saj bi bil sicer učinek člena 96(1) PDEU tak, da bi bil neposredno prepovedan velik del ukrepov, ki jih je mogoče opredeliti kot omejitve svobode opravljanja prevoznih storitev, ne da bi bil zakonodajalec Unije sprejel tako pravilo.
- 24 Glede na navedeno je treba na drugo vprašanje odgovoriti, da je treba člen 96(1) PDEU razlagati tako, da se ne uporablja za omejitve, naložene ponudnikom storitev prevoza s taksijem, kakršne so te iz postopka v glavni stvari.
- 25 Ob upoštevanju odgovora na to drugo vprašanje na druga postavljena vprašanja ni treba odgovoriti.

Stroški

- 26 Ker je ta postopek za stranke v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (tretji senat) razsodilo:

Člen 96(1) PDEU je treba razlagati tako, da se ne uporablja za omejitve, naložene ponudnikom storitev prevoza s taksijem, kakršne so te iz postopka v glavni stvari.

Podpisi